

Niszczenie siedlisk i gniazd to najczęstsze wykroczenia przeciwko przyrodzie

2017-03-17

Okolo 60% zgłoszonych regionalnym dyrekcjom ochrony środowiska wykroczeń przeciwko przyrodzie dotyczy niszczenia siedlisk roślin, zwierząt i grzybów oraz gniazd ptaków. Tak wynika z przeprowadzonej w ramach projektu *Masz prawo do skutecznej ochrony przyrody* analizy danych z lat 2015-2016, przekazanych przez regionalne dyrekcje ochrony środowiska. Duże znaczenie dla przebiegu i sposobu zakończenia postępowań w sprawach o wykroczenia przeciwko przyrodzie ma rozwijanie współpracy między regionalnymi dyrekcjami ochrony środowiska a policją.

Regionalni dyrektorzy ochrony środowiska, z racji pełnionej funkcji organów w zakresie ochrony przyrody, otrzymują liczne zgłoszenia dotyczące naruszania przepisów o ochronie przyrody, które następnie przekazują do organów ścigania, głównie policji. W latach 2015-2016 spośród 256 takich zgłoszeń do policji trafiło aż 246. Szczegółowa analiza danych pochodzących od regionalnych dyrekcji ochrony środowiska pokazuje, że zgłoszenia najczęściej dotyczyły naruszania zakazów odnoszących się do dziko występujących roślin, zwierząt i grzybów objętych ochroną gatunkową. Najwięcej wykroczeń przeciwko przyrodzie (około 60% zgłoszeń) dotyczyło niszczenia siedlisk lub ostoi roślin, zwierząt i grzybów gatunków objętych ochroną gatunkową oraz niszczenia, usuwania lub uszkodzenia gniazd ptaków.

Do tych czynów zabronionych dochodziło najczęściej podczas wykonywania remontów, prac termomodernizacyjnych budynków, zasypywania zbiorników wodnych, czy wycinki drzew. Znaczny odsetek zgłoszeń (około 16%) był związany z zabijaniem dziko występujących zwierząt gatunków objętych ochroną gatunkową, głównie poprzez otrucie i kłusownictwo.

W analizowanym okresie dochodziło też do łamania zakazów obowiązujących w rezerwach przyrody, obszarach chronionego krajobrazu, czy obszarach Natura 2000. Na przykład na obszarze Natura 2000 Grabia (woj. łódzkie), który jest specjalnym obszarem ochrony siedlisk, zniszczono siedliska m.in. kumaka nizinnego i skójkki gruboskorupowej (przedmioty ochrony tego obszaru).

Regionalna Dyrekcja Ochrony Środowiska w Łodzi otrzymała zgłoszenie o wykonaniu prac ziemnych, w wyniku których zasypano fragment rzeki Grabi i tereny przyległe materiałem pochodzenia antropogenicznego (m.in. beton, cement, asfalt). Przeprowadzona przez pracowników wizja terenowa pokazała, że nieuprawnione prace ziemne spowodowały zniszczenie siedlisk. W związku z tym Regionalny Dyrektor Ochrony Środowiska w Łodzi złożył do Prokuratury Rejonowej zawiadomienie o podejrzeniu popełnienia wykroczenia z art. 127 pkt 1 lit. e ustawy z 16 kwietnia 2004 r. o ochronie przyrody, zgodnie z którym, kto umyślnie narusza zakazy obowiązujące w obszarach Natura 2000 podlega karze aresztu albo grzywny. Następnie zawiadomienie o podejrzeniu popełnienia przestępstwa prokuratura przekazała policji, która po przeprowadzeniu czynności wyjaśniających wystąpiła do Sądu Rejonowego z wnioskiem o ukaranie. Sąd po rozpoznaniu sprawy uznał obwinionych za winnych popełnienia zarzucanych czynów i wymierzył im karę po 500 zł grzywny. Dzięki szybkiej reakcji Regionalnej Dyrekcji Ochrony Środowiska w Łodzi na przyjęte zgłoszenie oraz efektywnej współpracy z policją, która zebrała kompletny materiał dowodowy, sprawcy wykroczenia przeciwko przyrodzie zostali ukarani.

Jednak jak wynika z przeprowadzonej analizy danych, spośród 151 spraw, co do których regionalni dyrektorzy ochrony środowiska otrzymali od organów ścigania informację zwrotną o dalszym ich przebiegu, 30 spraw (około 20%) zostało umorzonych na etapie postępowania przed organami ścigania, a zaledwie 35 spraw (około 23%) policja przekazała do sądu. Pozostałe zgłoszenia (86 spraw) zakończyły się m.in. odmową wszczęcia postępowania, informacją o braku danych uzasadniających popełnienie przestępstwa lub niewykryciem sprawcy wykroczenia. Dodatkowo spośród spraw przekazanych do sądu, 3 sprawy zostały umorzony na etapie postępowania sądowego.

Na stosunkowo niski odsetek spraw trafiających do sądu, niewątpliwie duży wpływ mają takie okoliczności jak trudności w zebraniu danych dostatecznie uzasadniających podejrzenie popełnienia czynu zabronionego oraz wykrycie sprawcy. Przyczyną tego zjawiska może być skomplikowana materia jaką jest prawo ochrony przyrody. Jednym z podstawowych założeń projektu *Masz prawo do skutecznej ochrony przyrody* jest właśnie pogłębianie współpracy pomiędzy podmiotami zajmującymi się prawną ochroną przyrody oraz wzajemna wymiana informacji i dobrych praktyk w tym zakresie.

Projekt LIFE15 GIE/PL/000758 *Masz prawo do skutecznej ochrony przyrody* realizowany jest przez Generalną Dyrekcję Ochrony Środowiska i finansowy ze środków Komisji Europejskiej w ramach Programu LIFE oraz ze środków Narodowego Funduszu Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej. Główny cel projektu to podwyższenie poziomu świadomości i wiedzy organów zaangażowanych w prawne aspekty ochrony przyrody, a także poprawa koordynacji ich działań i ułatwienie egzekwowania prawa w zakresie ochrony przyrody. W ramach projektu zaplanowano m.in. działania edukacyjne i informacyjne skierowane do organów ścigania, organów sądowniczych i ogółu społeczeństwa, takie jak cykl szkoleń, ogólnodostępny kurs e-learningowy. Projekt jest realizowany od 1 sierpnia 2016 r. do 31 grudnia 2019 r. [Więcej informacji o projekcie znajduje się na stronie internetowej Generalnej Dyrekcji Ochrony Środowiska.](#)